

[De vliegende reporter]

[Een troeteldier kiezen]

Eindtermen

(Nederlands)

2.1 De leerlingen kunnen (*verwerkingsniveau = beschrijven*) het gepaste taalregister hanteren als ze aan leeftijdgenoten over zichzelf informatie verschaffen.

1.5 De leerlingen kunnen (*verwerkingsniveau = structureren*) de informatie op een persoonlijke en overzichtelijke wijze ordenen bij een uiteenzetting of instructie van de leerkracht.

2.6 De leerlingen kunnen van een behandeld onderwerp of een beleefd voorval een verbale/ non- verbale interpretatie brengen, die begrepen wordt door leeftijdgenoten.

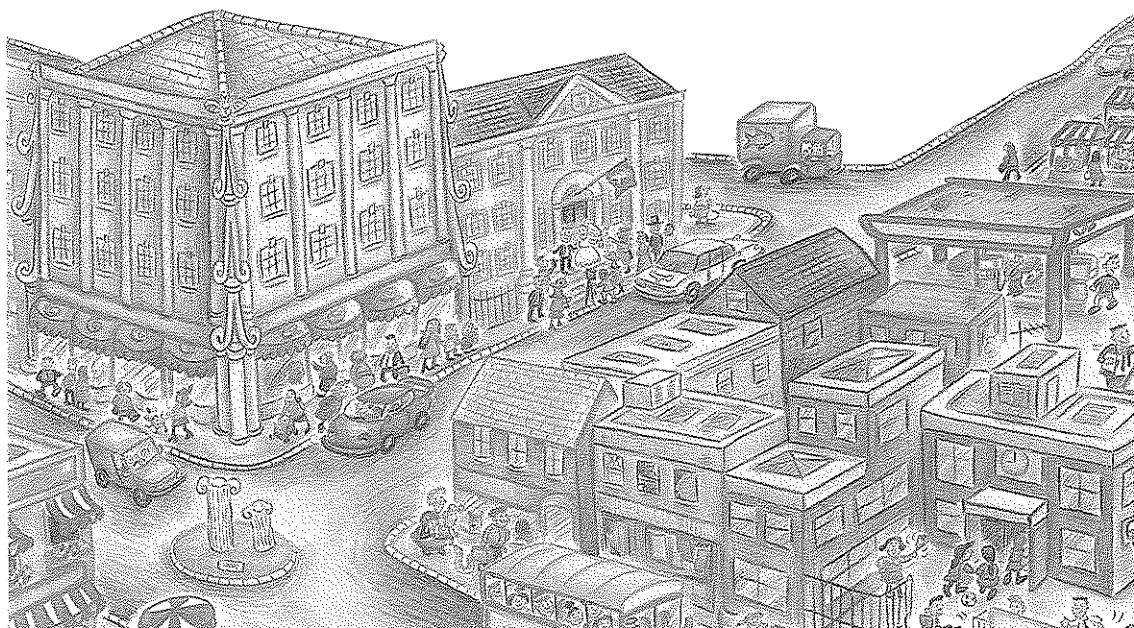
4.4 De leerlingen kunnen voor een gekend persoon een verslag schrijven van een verhaal, een gebeurtenis, een informatieve tekst.

2.7 De leerlingen kunnen bij een behandeld onderwerp vragen stellen die begrepen en beantwoord kunnen worden door leeftijdgenoten.

6.1 De leerlingen zijn bereid binnen een concrete taalcontext te reflecteren over hoe via taal bepaalde standpunten ingenomen en/of kenbaar worden gemaakt.

(Sociale vaardigheden)

1.6 De leerlingen kunnen kritisch zijn en een eigen mening formuleren.

Lesinstap

Deze opdracht is een goede voorbereiding tot het voeren van discussies met pro- en tegenargumenten (eindtermen taal 1.8 en 2.10).

De kinderen vertellen over hun eigen troeteldier.

- Welk dier is het?
- Van wie heb je het gekregen?
- Waarom ben je er zo aan gehecht?
- Slaapt het bij jou in bed?
- Neem je het mee op vakantie?
- ...

Breng nu de volgende stellingen op het bord.

Stelling 1

Een krokodil als troeteldier is leuk. Je kan haar temmen en er dan mee spelen.

Stelling 2

Een krokodil als troeteldier vind ik niet leuk omdat zo'n dier mensen kan oppeuzelen.

Stelling 3

Een krokodil als troeteldier vind ik leuk als het een klein dier is (een jonkie). Het kan dan in het bad rondzwemmen.

Stelling 4

Een krokodil als troeteldier vind ik niet leuk omdat ze met haar staart allerlei dingen in huis zal omgooien.

De leerlingen kiezen elk één stelling. Laat hen verwoorden waarom ze achter die stelling staan. Laat hen proberen om anderen te overtuigen toch nog van stelling te veranderen. Bespreek de resultaten.

De kinderen bedenken elk nog één pro of één contra.

Noteer de resultaten hiervan in twee kolommen op het bord.

Bespreek dan samen wat het meest opweegt: de pro's of de contra's.

Noteer een passende slotzin.

Leskern

Nu kunnen de leerlingen individueel de opdracht uit het boek blz. 6 en 7 (een troetelspin of een troetelpoes) uitvoeren.

Laat ze hun slotzinnen aan de anderen voorlezen.

Extra-opdrachten met horizontale samenhang

Wereldoriëntatie

- Gegevens opzoeken over krokodillen: waar leven ze, soorten, voeding, voortplanting...

Muzische vorming

- Zelf een origineel troeteldier bedenken en er een 'identiteitskaart' van maken.
- Gedicht: 'In het ijssalon Aline' van Guy Didelez (uit 'Kom maar dichters' bij uitgeverij Averbode)

Guy Didelez schreef een gedicht over een dame die een krokodil als huisdier heeft.
(zie kopieerblad 1)

[Tijd voor een feest]

Eindtermen

(Nederlands)

- 1.5 De leerlingen kunnen (*verwerkingsniveau = structureren*) de informatie op een persoonlijke en overzichtelijke wijze ordenen bij een uiteenzetting of instructie van de leerkracht.
- 2.6 De leerlingen kunnen van een behandeld onderwerp of een beleefd voorval een verbale/ non- verbale interpretatie brengen, die begrepen wordt door leeftijdgenoten.
- 4.4 De leerlingen kunnen voor een gekend persoon een verslag schrijven van een verhaal, een gebeurtenis, een informatieve tekst.
- 2.7 De leerlingen kunnen bij een behandeld onderwerp vragen stellen die begrepen en beantwoord kunnen worden door leeftijdgenoten.
- 4.2 De leerlingen kunnen een oproep, een uitnodiging, een instructie richten aan leeftijdgenoten.

Lesinstap

Noteer de volgende uitnodiging op het bord of lees ze voor in de klas.

*De weledere heer
Graaf Dracula
nodigt alle leerlingen van klas (eigen klas invullen) uit
op zijn
bloedgezellige party
in kasteel Donkerrood, Aderweg 13 te Nekken.
Aanvang 24 uur*

De leerlingen zoeken welk belangrijk gegeven ontbreekt. (**datum**)

Leskern

Bespreek de uitnodiging van de koning en de koningin.

Bij welk sprookje hoort deze uitnodiging? Wie is er niet uitgenodigd? (**Assepoester**)

Staat alle nodige informatie vermeld op de uitnodiging?

Merk op dat een uitnodiging wel veel informatie bevat, maar niet veel woorden.

Bekijk de illustraties op de kaart. Sluiten ze aan bij het thema van het feest?

Daarna kunnen de leerlingen zelf aan het werk: een uitnodiging schrijven voor een barbecue (wordt er rekening gehouden met vegetariërs?), een verjaardagsfuij (moet de kledij bij een bepaald thema aansluiten?) of een doopfeest. Laat ze naast de tekst ook de kaart zelf ontwerpen. En een geschreven omslag aan de geadresseerde hoort er natuurlijk ook bij!

Extra-opdrachten met horizontale samenhang

Taal

- Gesprek: uitnodigen per post of per e-mail? Wat zijn de voordelen, wat zijn de nadelen?
- Een antwoord op een uitnodiging:
 - een bedanking formuleren;
 - ga je in op de uitnodiging of niet;
 - waarom wel/niet;
 - misschien heb je nog vragen i.v.m. een geschenk;
 - misschien heb je graag een wegbeschrijving;
 - ...
- Verzin een uitnodiging voor een knotsgekke gebeurtenis.
- Nodig een andere klas en/of de directeur uit op jullie 'klasparty' of op jullie 'kerstconcertje'...
- Tracht een uitnodiging te schrijven in versvorm.

[Gezocht!]

Eindtermen

(Nederlands)

1.5 De leerlingen kunnen (*verwerkingsniveau = structureren*) de informatie op een persoonlijke en overzichtelijke wijze ordenen bij een uiteenzetting of instructie van de leerkracht.

2.6 De leerlingen kunnen van een behandeld onderwerp of een beleefd voorval een verbale/non-verbale interpretatie brengen, die begrepen wordt door leeftijdgenoten.

4.4 De leerlingen kunnen voor een gekend persoon een verslag schrijven van een verhaal, een gebeurtenis, een informatieve tekst.

2.7 De leerlingen kunnen bij een behandeld onderwerp vragen stellen die begrepen en beantwoord kunnen worden door leeftijdgenoten.

4.2 De leerlingen kunnen een oproep, een uitnodiging, een instructie richten aan leeftijdgenoten.

Leskern

Bekijk met de leerlingen de 'wanted- poster' van de grote boze wolf.

Maak samen met hen een lijstje van alle elementen die op een poster 'Gezocht' vermeld moeten worden. Bespreek ook op welke manier die gegevens op de poster komen.

WAT?	HOE?
- titel - wie? - waarom? - waar is de gezochte het laatst opgemerkt? - hoe ziet de gezochte eruit? - beloning? - wat moet je doen als je de gezochte tegenkomt?	- groot en vet gedrukt, met uitroepteken - beschreven met tekenende bijvoeglijke naamwoorden - korte omschrijving van de 'misdaad' - een veelzeggende plaatsbeschrijving - kledij, speciale kenmerken, kleur haar, ogen... - een duidelijke, recente foto (tekening) - grote letters, zodat het aantrekkelijk is voor de lezer - maan aan tot voorzichtigheid

Posters ontwerpen voor de Harige Trol, Goudlokje en Jaak met de bonenstaak.

Laat de leerlingen eerste vertellen uit welke verhalen de 'gezochte' personen komen.

Ter info: een samenvatting van de drie verhalen.

Sjaak en de bonenstaak

Sjaak en zijn moeder waren heel arm. Op een dag moest Sjaak hun enige koe gaan verkopen op de markt, omdat ze geen melk meer gaf. De jongen liet zich door een verkoper overhalen om de koe te ruilen voor bonen. Sjaaks moeder was heel kwaad. Ze wierp de bonen door het raam naar buiten.

De volgende dag merkte Sjaak dat er een bonenstaak in de tuin gegroeid was. Hij klom omhoog en zag vanuit de hoogte het huis van een reus. Hij sloop binnen in het huis en ging aan de haal met goudstukken. Sjaak en zijn moeder waren rijk! Maar de goudstukken raakten op. Sjaak ging terug naar de reus. Daar ontdekte hij een kip die gouden eieren legde. Hij nam het dier mee. De problemen waren weer opgelost. Maar Sjaaks moeder werd ziek. Ze lachte nooit meer, ook al waren ze heel rijk. Sjaak beklom weer zijn bonenstaak en sloop de woning van de reus binnen. Daar stal hij een magische harp. Maar de reus ontdekte dat en zat achter Sjaak aan. De jongen geraakte toch met de harp weer beneden. Zijn moeder lachte toen ze de mooie muziek van het instrument hoorde. Maar ook de reus hoorde die muziek. Hij ontdekte de bonenstaak en begon die af te dalen. Maar Sjaak zaagde de plant om. De reus viel in de afgrond. Sjaak en zijn moeder leefden nog lang en gelukkig!

Goudhaartje en de drie beren

Drie beertjes liepen in het bos. In hun huisje stonden drie kommetjes met pap. Maar de pap was nog te heet. Daarom gingen de dieren eerst een eindje wandelen. Ook Goudhaartje (of Goudlokje) wandelde door het bos. Ze kwam bij het berenhuisje. Ze gluurde door de deur die op een kier stond. Daar zag ze de kommetjes met pap! Ze ging het huis binnen en proefde van de pap uit het eerste kommetje. Die was te koud! Toen proefde ze van de pap uit het tweede kommetje. Te heet! Dan was de pap uit het derde kommetje aan de beurt. Die was goed! Ze at het kommetje helemaal leeg. Ondertussen brak het stoeltje waarop ze zat in tweeën. Toen werd Goudlokje moe. Ze zag drie berenbedjes staan. Het eerste bedje was te hard, het tweede te zacht, het derde was goed. Ze ging liggen en viel in slaap. Toen de beren thuiskwamen, zagen ze dat er iemand van de pap gesmuld had. Ze schrokken nog erger toen ze het kapotte stoeltje zagen en ze waren helemaal van streek toen ze het slapende meisje in bed vonden. Ze keken en keken! Goudlokje werd wakker, schrok enorm, sprong door het raam, en liep recht naar huis...

De harige trol en de drie bokken

Er waren eens drie bokken. In de winter verbleven ze in een vallei. Maar als de lente aanbrak, trokken ze de bergen in. Op weg naar de berg moesten ze echter over een brug. Onder de brug leefde een trol. Die hield iedereen tegen die de rivier wou oversteken. Niemand lukte erin om de overkant van de brug te bereiken: Harige Trol at iedere voorbijganger op.

De drie bokken smeedden een plan.

De jongste bok probeerde als eerste de brug over te steken. 'Hé, hé, wie trippelt daar op mijn brug?' klonk het al vrij snel. 'Jij bent een lekkere brok voor mij!' 'Och trol,' zei de bok, 'ik ben jong en mager. Wacht op mijn oudere broer. Die komt straks.' En de trol liet zich overhalen.

Toen de tweede bok de brug overstak, klonk het weer: 'Wie trippelt daar over mijn brug? Ha, weer een lekkere maaltijd voor mij!' Maar de tweede bok antwoordde: 'Och trol, ik ben nog niet echt vetgemest. Wacht op mijn oudere broer. Daar heb je heel wat meer vlees aan!' En weer liet Harige Trol zich overhalen.

Toen kwam de derde bok. Hij was inderdaad groot, vet en...heel sterk. Harige Trol likkebaardde toen hij het dier zag naderen. Hij sprong op de brug maar... de grote bok stak zijn horens vooruit, schepte de trol op en wierp hem de lucht in. Harige Trol belandde met een plons in de woeste rivier en verdronk.

Van dan af kon elk dier met een gerust hart de brug oversteken.

Extra-opdrachten met horizontale samenhang

Taal

- Een persoon kiezen die gezocht moet worden en daarvoor een 'wanted- poster' ontwerpen.
- Vertelmoment: vertel je favoriete sprookje aan andere kinderen van je klas!

Er was eens...

Wereldoriëntatie

- Vingerafdrukken (om iemand op te sporen!)

Druk je duim op het inktkussen van een stempel of dompel hem in een beetje inkt. Plaats hieronder een afdruk van die duim. Vraag enkele klasgenoten om hun duimafdruk naast die van jou te plaatsen. Vergelijk de verschillende afdrukken. Welke verschillen en welke gelijkenissen merk je op? Bespreek met elkaar.

Als je je duim bekijkt, zie je dat er heel wat lijnen op lopen. Ze zijn niet allemaal even lang en gaan niet allemaal dezelfde richting op. Omdat er zoveel lijnen op een vingertop zitten en omdat deze zo vaak stoppen, beginnen of splitsen zijn er geen twee mensen op de wereld die dezelfde vingerafdrukken hebben. Zelfs eenenige tweelingen hebben een verschillende vingerafdruk!

Vingerafdrukken worden dikwijls gebruikt bij het opsporen van personen.

Als er bijvoorbeeld ergens is ingebroken, dan gaat de politie op zoek naar vingerafdrukken. Als ze vingerafdrukken gevonden hebben, moeten ze die nog zichtbaar maken. Dit gebeurt met poeder. Het poeder blijft plakken op het vet van de afdruk. Daar wordt een kleverig stuk folie over gelegd. Op die folie blijft dan het poeder zitten. De vingerafdruk zit nu op het folie en die vergelijkt men met alle andere vingerafdrukken die men al heeft. (Mensen die een misdaad begaan hebben, worden meestal verplicht hun vingerafdrukken te laten nemen. Zo heeft men een hele verzameling vingerafdrukken die men op computer bewaart.)

Waarschijnlijk zal de politie vingerafdrukken altijd blijven gebruiken, omdat ze altijd blijven bestaan.

[Aan de slag]

Eindtermen

(Nederlands)

1.1 De leerlingen kunnen (*verwerkingsniveau = beschrijven*) de informatie achterhalen in een voor hen bestemde mededeling met betrekking tot het school- en klasgebeuren.

1.5 De leerlingen kunnen (*verwerkingsniveau = structureren*) de informatie op een persoonlijke en overzichtelijke wijze ordenen bij een uiteenzetting of instructie van de leerkracht.

2.6 De leerlingen kunnen van een behandeld onderwerp of een beleefd voorval een verbale/non- verbale interpretatie brengen, die begrepen wordt door leeftijdgenoten.

2.7 De leerlingen kunnen bij een behandeld onderwerp vragen stellen die begrepen en beantwoord kunnen worden door leeftijdgenoten.

4.1 De leerlingen kunnen (*verwerkingsniveau = kopiëren*) overzichten, aantekeningen, mededelingen op- en overschrijven.

4.4 De leerlingen kunnen voor een gekend persoon een verslag schrijven van een verhaal, een gebeurtenis, een informatieve tekst.

(Wereldoriëntatie)

5.9 De leerlingen tonen belangstelling voor het verleden, het heden en de toekomst, hier en elders.

Lesinstap

Laat elke leerling één voorwerp meebrengen dat bij een bepaald beroep of bepaalde sport past. De anderen proberen het voorwerp correct te benoemen en het te koppelen aan het juiste beroep of de juiste sport.

Leskern

De leerlingen vertellen vrij bij de afbeeldingen op bladzijde 12. Laat ze op die manier ontdekken dat een afbeelding die van labels voorzien is, heel wat informatie geeft over het onderwerp. Merk ook op dat je misschien nog meer informatie kan verschaffen indien je bepaald gereedschap sorteert: koksmuts, ovenwanten, schort en keukenhanddoek samen, potten en pannen, onderdelen van een bestek...

Een gelabelde tekening kan ook heel handig zijn om de werkwijze van een machine duidelijk te maken, om een dagverslag te maken, een beschrijving van een slaapkamer te geven...

Nu kunnen de kinderen zelf aan de slag. Laat ze één van de vier voorbeelden op bladzijde 13 uitwerken.

Extra-opdrachten met horizontale samenhang

Muzische vorming

- Beroepen uitbeelden.
- Een gelabelde tekening maken van hun favoriete beroep.
- Toon de leerlingen voorwerpen waarmee ze niet vertrouwd zijn. Laat ze raden bij welke persoon ze horen. (bijvoorbeeld: een lekzoeker hoort bij een fietsenmaker)
- Muziek: de snijdersbank (met beroepen).

Wereldoriëntatie

- Oude ambachten: laat de leerlingen informatie opzoeken en doorgeven aan de anderen over oude (uitgestorven) beroepen zoals mandenvlechter, smid, boekbinder, spinster, kantklosster, papierschepper, touwslager, bezembinder, klompenmaker, orgeldraaier...

[In de stad]

Eindtermen

(Nederlands)

- 1.1 De leerlingen kunnen (*verwerkingsniveau = beschrijven*) de informatie achterhalen in een voor hen bestemde mededeling met betrekking tot het school- en klasgebeuren.
- 1.5 De leerlingen kunnen (*verwerkingsniveau = structureren*) de informatie op een persoonlijke en overzichtelijke wijze ordenen bij een uiteenzetting of instructie van de leerkracht.
- 2.6 De leerlingen kunnen van een behandeld onderwerp of een beleefd voorval een verbale/non- verbale interpretatie brengen, die begrepen wordt door leeftijdgenoten.

2.7 De leerlingen kunnen bij een behandeld onderwerp vragen stellen die begrepen en beantwoord kunnen worden door leeftijdgenoten.

4.4 De leerlingen kunnen voor een gekend persoon een verslag schrijven van een verhaal, een gebeurtenis, een informatieve tekst.

Lesinstap

Raadspelletje

Geef aan één leerling uit de klas een kaartje met daarop de naam van een gebouw uit het dorp/de stad (gemeentehuis, kerk, bibliotheek ...) of van een lokaal op school (turnzaal, bureau van de directeur...). De leerling geeft een beschrijving van het gebouw. De anderen raden welk gebouw/lokaal bedoeld wordt.

Leskern

Doe nu de opdracht bij de tekening op blz. 14- 15.

Laat de leerlingen een (zelfgekozen) gebouw nauwkeurig beschrijven met de schrijftips van blz. 15.

Verdeel de beschrijvingen in de klas. Ieder kind probeert het beschreven gebouw zo nauwkeurig mogelijk te tekenen.

Extra-opdrachten met horizontale samenhang

Wereldoriëntatie

- Beroemde gebouwen

Geef de leerlingen per twee/drie een foto van een 'beroemd' gebouw. Geef er ook één of meerdere kernwoorden bij. (bijvoorbeeld: een foto van het Colosseum met het kernwoord 'Romeinen' of een foto van The Big Ben met als kernwoord 'Engelse tijd', het belfort van Gent met 'Klokke Roeland', het Operahouse met 'Sydney' ...)

Laat ze op internet en/of in boeken informatie opzoeken over het gebouw: waar bevindt het zich (situering op de kaart), waarvoor werd/wordt het gebruikt, uit welke tijd dateert het (situering op de tijdbalk), typische bouwstijl, materiaal, geef een korte beschrijving...

Muzische vorming

- Met 'kosteloos materiaal' ontwerpen de leerlingen een gebouw. Laat nadien door elke bouwheer een beschrijving van zijn gebouw noteren. Alle beschrijvingen worden door elkaar gehusseld. Deel de beschrijvingen lukraak uit en laat ze bij het passende gebouw neerleggen.

[Uit eten]

Eindtermen

(Nederlands)

1.5 De leerlingen kunnen (*verwerkingsniveau = structureren*) de informatie op een persoonlijke en overzichtelijke wijze ordenen bij een uiteenzetting of instructie van de leerkracht.

2.6 De leerlingen kunnen van een behandeld onderwerp of een beleefd voorval een verbale/non- verbale interpretatie brengen, die begrepen wordt door leeftijdgenoten.

4.4 De leerlingen kunnen voor een gekend persoon een verslag schrijven van een verhaal, een gebeurtenis, een informatieve tekst.

(Muzische vorming)

3.6 De leerlingen kunnen een aan de speelsituatie aangepaste en aangename spreektechniek ontwikkelen (articulatie, adembeheersing, tempo, toonhoogte) en verschillende verbale en non- verbale spelvormen improviseren.

6.3 De leerlingen kunnen genieten van het muzisch handelen waardoor hun expressiemogelijkheden verruimen.

Lesinstap

Misschien kan je wel aan een aantal menukaarten van restaurants geraken. Bespreek samen met de kinderen de indeling van zo'n menukaart: voorgerechten, hoofdgerechten, nagerechten.

Welke gerechten kennen de leerlingen, welke vinden ze lekker of helemaal niet lekker, wat vinden ze van de prijzen...

Improvisatie

Opdracht: stel je voor dat je een restauranthouder bent. Je mag mondelinge reclame maken over één van je gerechten op je menukaart. Doe dat op een creatieve en expressieve manier! Zorg dat je publiek zich laat verleiden tot een bezoekje aan jouw restaurant!

Leskern

Bespreek samen de menukaart op blz. 16.

Wat vinden de leerlingen van de aangeboden gerechten? Wat vinden ze aantrekkelijk aan de menukaart en wat minder aantrekkelijk?

Overloop de schrijftips op blz.17 en laat de leerlingen dan een eigen menukaart ontwerpen.

Extra-opdrachten met horizontale samenhang

Muzische vorming

- Koken

De kinderen maken in groep één gerecht klaar en smullen het nadien natuurlijk op. (*Een goede hulp hierbij is 'Het lekkerbekkenalfabet' van Moniek Vermeulen, uitgegeven bij uitgeverij Abimo.*)

- Blind proeven.

Doe één van de leerlingen een blinddoek om. De leerkracht steekt hem/haar iets eetbaars in de mond (een rozijn, een stukje rauwe aardappel, een stuk komkommer, mango, een takje peterselie, een stuk appel ...). Zorg ervoor dat niemand van de leerlingen ziet wat er in de mond gestopt wordt. De 'proever' beschrijft wat hij proeft: zoet, zuur, zout, hard, zacht, fruit, groente, snoep... De klasgenoten proberen aan de hand van de omschrijvingen van de proever te raden wat er in zijn/haar mond zit. Wanneer de proever een gok hoort, waarvan hij denkt dat die juist is, zegt hij: 'Ja, dat eet ik!'. De leerkracht (de enige die de juiste oplossing kent) zegt dan of het antwoord correct is of niet. Indien niet, gaat het spel gewoon verder.

Wereldoriëntatie

- De schijf van vijf

Besprek met de leerlingen inhoudelijk de schijf van vijf.

Laat ze een dagmenu opstellen die voldoet aan de normen van die schijf.

Groep 1: melk en melkproducten

Groep 2: groente, fruit en aardappelen

Groep 3: vlees, vis, kaas, eieren en peulvruchten

Groep 4: vetten

Groep 5: graan en graanproducten

[Het schoolreglement]

Eindtermen

(Nederlands)

2.1 De leerlingen kunnen (*verwerkingsniveau = beschrijven*) het gepaste taalregister hanteren als ze aan leeftijdgenoten over zichzelf informatie verschaffen.

1.5 De leerlingen kunnen (*verwerkingsniveau = structureren*) de informatie op een persoonlijke en overzichtelijke wijze ordenen bij een uiteenzetting of instructie van de leerkracht.

2.6 De leerlingen kunnen van een behandeld onderwerp of een beleefd voorval een verbale/non- verbale interpretatie brengen, die begrepen wordt door leeftijdgenoten.

4.4 De leerlingen kunnen voor een gekend persoon een verslag schrijven van een verhaal, een gebeurtenis, een informatieve tekst.

2.7 De leerlingen kunnen bij een behandeld onderwerp vragen stellen die begrepen en beantwoord kunnen worden door leeftijdgenoten.

6.1 De leerlingen zijn bereid binnen een concrete taalcontext te reflecteren over hoe via taal bepaalde standpunten ingenomen en/of kenbaar worden gemaakt.

(Sociale vaardigheden)

1.6 De leerlingen kunnen kritisch zijn en een eigen mening formuleren.

Lesinstap

Waarschijnlijk bestaat er op school een schoolreglement en/of een klasreglement. Bespreek samen met de leerlingen de school-/ klasafspraken.

- Waarom moeten die afspraken gemaakt worden?
- Welke vinden jullie heel nuttig, welke overbodig?
- Zou je nog afspraken willen toevoegen?
- Wordt het school-/klasreglement constant nageleefd? Wat vinden jullie daarvan?
- ...

Stellingspel: het huisreglement.

Thuis zullen de leerlingen zich ook moeten houden aan bepaalde afspraken. Sommige afspraken zullen in bepaalde huishoudens gemaakt worden terwijl die in andere huishoudens totaal niet van toepassing zijn.

Noteer één huisregel op het bord.

Enkele voorbeelden:

- wij houden ons aan een beurtrol voor de huishoudelijke karweitjes;
- ieder huislid ouder dan tien jaar poetst zelf zijn schoenen;
- als mama roept voor het eten, komen wij onmiddellijk aan tafel;
- voor 19 uur komt de televisie niet aan;
- als we weggaan van huis, vertellen we aan mama/papa waar we naar toe gaan;
- ...

Bij wie van de leerlingen is de afspraak die op het bord staat van toepassing? Die leerlingen komen vooraan in de klas. Zij spelen het stellingenspel. De anderen vormen het publiek.

De leerlingen die positief staan tegenover de afspraak bij hen thuis (die vinden dat die afspraak bij hen thuis nodig is), gaan links vooraan staan (zij zijn de ja- groep), de anderen (de nee- groep) rechts vooraan.

De leden van de ja- en de nee- groep moeten nu hun stelling verdedigen: waarom staan ze positief/negatief tegenover die huisregel? Ze moeten hun mening zodanig argumenteren dat ze andere leerlingen (uit het publiek of uit de andere groep) kunnen overhalen om bij hen in de groep te komen.

Als alle leden uit de ja- en de nee- groep hun mening verdedigd hebben, stelt de leerkracht de eindvraag: Wie is voorstander van de huisregel? Wie is tegenstander? (Op dat moment nemen alle leerlingen stelling: de leerlingen uit het publiek sluiten aan bij één van de twee groepen, de spelers mogen eventueel overlopen naar de andere groep.)

Leskern

De leerlingen voeren de opdracht op blz. 18- 19 uit.

Extra-opdrachten met horizontale samenhang

- Spelreglementen

Zorg voor een aantal gezelschapspelletjes.

Vraag wie het spel kent. Laat die de spelregels uitleggen aan de anderen. De leerlingen

zullen ondervinden dat zo'n reglement uitleggen niet zo simpel is.
Als test wordt het spel gespeeld.

Muzische vorming:

- Een reglement op rijm

Laat leerlingen een speelplaatsreglement op rijm opstellen en in het groot schilderen en versieren.

- Maak een speelplaats- of klasreglement op het ritme en de melodie van een gekend lied. Het nieuw lied kan je bijvoorbeeld zingen bij elke weekopening.

[Lees er alles over]

Eindtermen

(Nederlands)

1.1 De leerlingen kunnen (*verwerkingsniveau = beschrijven*) de informatie achterhalen in een voor hen bestemde mededeling met betrekking tot het school- en klasgebeuren.

1.5 De leerlingen kunnen (*verwerkingsniveau = structureren*) de informatie op een persoonlijke en overzichtelijke wijze ordenen bij een uiteenzetting of instructie van de leerkracht.

2.6 De leerlingen kunnen van een behandeld onderwerp of een beleefd voorval een verbale/ non- verbale interpretatie brengen, die begrepen wordt door leeftijdgenoten.

2.7 De leerlingen kunnen bij een behandeld onderwerp vragen stellen die begrepen en beantwoord kunnen worden door leeftijdgenoten.

4.4 De leerlingen kunnen voor een gekend persoon een verslag schrijven van een verhaal, een gebeurtenis, een informatieve tekst.

(Sociale vaardigheden)

1.2 De leerlingen kunnen in omgang met anderen respect en waardering opbrengen.

Lesinstap

Een dagboek

Vraag welke kinderen een dagboek bijhouden. Laat ze vertellen wat ze in hun dagboek noteren, wanneer ze hun dagboek aanvullen, waar ze het bewaren, of ze de teksten ook aan anderen laten lezen...

Vertel de leerlingen dat je je bepaalde gebeurtenissen uit je kinderjaren nog goed herinnert omdat je ze vroeger ook in een dagboek noteerde. Geef één voorbeeldje: vertel over een leuke gebeurtenis, een daguitstapje dat helemaal misliep, een wandeling waarop je verdwaalde, een fantastische schoolreis.... Hou in je vertelling rekening met de 'schrijftips' van blz. 21. Gebruik ook verschillende signaalwoorden in je verhaal.

Leskern

Bekijk samen met de leerlingen de tekeningen van Emiel op blz. 20. Laat ze (voordat ze de tekst lezen) vertellen bij de plaatjes. Bespreek dan Emiels geschreven tekst aan de hand van de schrijftips op blz. 21. Vestig de aandacht vooral op het correcte gebruik van signaalwoorden.

De leerlingen werken nu de opdracht op blz. 21 uit.

Extra-opdrachten met horizontale samenhang

Muzische vorming/Taal

- Gedicht 'Dag e- boek' van Frank Pollet (*Uit de bundel 'Ik vind je hiëroglief' bij uitgeverij Abimo*) (Zie kopieerblad 2)

[Van onze reporter ter plaatse]

Eindtermen

(Nederlands)

1.1 De leerlingen kunnen (*verwerkingsniveau = beschrijven*) de informatie achterhalen in een voor hen bestemde mededeling met betrekking tot het school- en klasgebeuren.

1.5 De leerlingen kunnen (*verwerkingsniveau = structureren*) de informatie op een persoonlijke en overzichtelijke wijze ordenen bij een uiteenzetting of instructie van de leerkracht.

2.6 De leerlingen kunnen van een behandeld onderwerp of een beleefd voorval een verbale/non- verbale interpretatie brengen, die begrepen wordt door leeftijdgenoten.

2.7 De leerlingen kunnen bij een behandeld onderwerp vragen stellen die begrepen en beantwoord kunnen worden door leeftijdgenoten.

4.4 De leerlingen kunnen voor een gekend persoon een verslag schrijven van een verhaal, een gebeurtenis, een informatieve tekst.

Lesinstap

Toon de leerlingen een voorpagina van een krant. Lees één artikel voor. Bespreek dan samen met de kinderen de verschillende delen van de voorpagina en het artikel: de naam van de krant, de datum, de krantenkop, de naam van de reporter, het onderwerp van het artikel, het tijdstip van het voorval, de plaats van het voorval, de foto met het onderschrift...

Leskern

Lees en bespreek samen met de leerlingen het artikel uit de 'Abimo- koerier' op blz. 22. De leerlingen kiezen daarna een ander fragment uit het sprookje (blz. 23) om er voorpaginanieuws van te maken.

Extra-opdrachten met horizontale samenhang

Taal/Muzische vorming

- Grappige krantenkoppen

Bestaande krantenkoppen worden verknipt. Als je verschillende delen aan elkaar koppelt, ontstaan nieuwe, grappige krantenkoppen.

Taal

- Een klaskrant /schoolkrant maken.
- Titels koppelen aan het passende artikel.

Wereldoriëntatie

- Laat de leerlingen zelf opzoeken hoe papier gemaakt wordt.

Papier wordt meestal gemaakt van bomen, maar soms worden ook andere producten gebruikt, zoals bijv. wol (dierlijk), gras of bloemen (plantaardig) of nylon (synthetisch). Het hout dat voor papier wordt gebruikt is meestal afkomstig van uitdunningshout (het teveel aan bomen dat wordt uitgedund na beplanting), afval uit zagerijen of van speciale plantages. Hardhoutsoorten, zoals dikwijls voor buitentimmerwerk wordt gebruikt, zijn absoluut ongeschikt wegens de harde vezels.

Papier wordt dus niet gemaakt met hout uit subtropische regenwouden!

Het hout voor papier wordt eerst verpulverd. De pulp wordt dan gemengd met water, lijm, bleekstoffen en kleurstoffen. Daarna wordt de pulpmassa ontwaterd in de papiermachine. Tenslotte krijgt het papier de gewenste dikte en gladheid door wrijvende en persende walsen.

Soms wordt oud papier gerecycleerd tot nieuw papier.

Muzische vorming

- Zelf papier maken

Materiaal

krantenpapier
water
emmer
een scheppraam met houten kader
grote kuip (deze moet groter zijn dan het scheppraam)
mixer
potje
spons
propere dweilen
eventueel kleurstoffen (verf of ecoline, sap van gekookte uienschillen, verschillende soorten thee, rode bieten, rode kool, koffie...)

Werkwijze

Versnipper het krantenpapier. De snippers doe je in een emmer met een beetje water. Dit mengsel laat je een nachtje rusten. De volgende dag mix je het papier tot een brij.

Giet de papierbrij en de kleurstof in de kuip. (Als je natuurlijke kleurstoffen gebruikt, moet je die eerst koken in een pannetje.) Neem het schepraam vast. Daar bovenop leg je het houten kader (het bladformaat). Duw met beide handen raam en kader naar de bodem van de teil. Je brengt het schepraam wiegend naar de oppervlakte. Laat het water voldoende uitdruppen. Draai het kader om op een droge dweil. Neem schepraam en kader weg. Als dit gelukt is, kleeft het velletje papier aan de dweil. Leg er een tweede dweil op en je kunt een tweede blad maken. Laat het papier één of twee dagen drogen. Als het papier en de dweilen goed droog zijn, kleven ze niet langer aan elkaar vast.

Je kunt een schepraam heel eenvoudig zelf maken.

Materiaal

vliegengaas
houten latten
een nietmachine

Je maakt twee kaders of lijsten, één mét gaas en één zonder gaas. De lijst mét gaas is het grootste. De lijst zonder gaas bepaalt het bladformaat.

[Gewoonweg lekker!]

Eindtermen

(Nederlands)

- 1.1 De leerlingen kunnen (*verwerkingsniveau = beschrijven*) de informatie achterhalen in een voor hen bestemde mededeling met betrekking tot het school- en klasgebeuren.
- 1.5 De leerlingen kunnen (*verwerkingsniveau = structureren*) de informatie op een persoonlijke en overzichtelijke wijze ordenen bij een uiteenzetting of instructie van de leerkracht.
- 2.6 De leerlingen kunnen van een behandeld onderwerp of een beleefd voorval een verbale/non- verbale interpretatie brengen, die begrepen wordt door leeftijdgenoten.
- 2.7 De leerlingen kunnen bij een behandeld onderwerp vragen stellen die begrepen en beantwoord kunnen worden door leeftijdgenoten.
- 4.4 De leerlingen kunnen voor een gekend persoon een verslag schrijven van een verhaal, een gebeurtenis, een informatieve tekst.

Lesinstap

Een recept weer volledig maken (Zie kopieerblad 3)
(Oefening uit 'Taalklapper 5' uitgegeven bij uitgeverij Abimo)

Correctiesleutel:

Per appelflap: 1 **blaadje** diepvriesbladerdeeg
1 halve zure **appel**
1 eetlepel rozijnen
1 halve theelepel (naar keuze) **kaneel**
1 **eetlepel** suiker
een beetje **suiker** om de appelflap mee te bestrooien
een **bekertje** met water
mesje
snijplank
lepel
vork
kom

Schil de appel en haal het **klokhuis** er uit.

Snijd de appel in kleine **stukjes**. Doe ze in een kom. Doe er de rozijnen, de kaneel en de suiker bij. **Meng** alles goed.

Neem het blaadje **bladerdeeg**. Leg in het midden een hoopje **appelmengsel**.

Stop je vingers in het bekertje **water**. Maak hiermee de randen van je bladerdeegvelletje **nat**. Vouw het deeg in een driehoek. Druk de randen aan met een vork.

Maak de bovenkant van de flap nat met je vinger. Bestrooi met suiker.

Leg de **appelflap** op een bakplaat.

Je begeleider zal de bakplaten in de **oven** plaatsen. Laat de appelflappen ongeveer **15 minuten** bakken.

Ruim ondertussen alles op!

Leskern

Bekijk en bespreek samen met de leerlingen het recept op blz. 24.

De leerlingen voeren daarna, met behulp van de schrijftips, de opdracht op blz. 25 uit.

Extra-opdrachten met horizontale samenhang

Muzische vorming

- Een recept tekenen

Zoek een eenvoudig recept. Teken dat volledig uit. Je mag dus geen woorden gebruiken, enkel tekeningen!

Taal

- Gedicht 'Toetje' van Frank Pollet (Uit de bundel 'Ik vind je hiëroglief' bij uitgeverij Abimo) (kopieerblad 4)

Muzische vorming

- Koken

De kinderen maken in groep één gerecht klaar en smullen het nadien natuurlijk op.

(Een goede hulp hierbij is 'Het leukerbekkenalfabet' van Moniek Vermeulen, uitgegeven bij uitgeverij Abimo.)

Wereldoriëntatie

- De schijf van vijf

Bespreek met de leerlingen inhoudelijk de schijf van vijf.

Laat ze een dagmenu opstellen die voldoet aan de normen van die schijf.

Groep 1: melk en melkproducten

Groep 2: groente, fruit en aardappelen

Groep 3: vlees, vis, kaas, eieren en peulvruchten

Groep 4: vetten

Groep 5: graan en graanproducten

[Ronkende reclame]

Eindtermen

(Nederlands)

2.1 De leerlingen kunnen (*verwerkingsniveau = beschrijven*) het gepaste taalregister hanteren als ze aan leeftijdgenoten over zichzelf informatie verschaffen.

1.5 De leerlingen kunnen (*verwerkingsniveau = structureren*) de informatie op een persoonlijke en overzichtelijke wijze ordenen bij een uiteenzetting of instructie van de leerkracht.

2.6 De leerlingen kunnen van een behandeld onderwerp of een beleefd voorval een verbale/non- verbale interpretatie brengen, die begrepen wordt door leeftijdgenoten.

4.4 De leerlingen kunnen voor een gekend persoon een verslag schrijven van een verhaal, een gebeurtenis, een informatieve tekst.

2.7 De leerlingen kunnen bij een behandeld onderwerp vragen stellen die begrepen en beantwoord kunnen worden door leeftijdgenoten.

6.1 De leerlingen zijn bereid binnen een concrete taalcontext te reflecteren over hoe via taal bepaalde standpunten ingenomen en/of kenbaar worden gemaakt.

(Sociale vaardigheden)

1.6 De leerlingen kunnen kritisch zijn en een eigen mening formuleren.

Lesinstap

Geef de leerlingen de voortak om leuke (bestaande) reclameslogans te noteren. Laat die voorlezen in de klas. Bespreek de slogans: wat vind je goed/minder goed, origineel, leuk, verrassend... aan de slogan?

Discussiegesprek: ben je voor of tegen reclame?

Probeer een discussie op gang te brengen tussen je leerlingen. Treed zelf op als moderator zodat het gesprek niet uitmondt in chaos.

Indien zomaar een discussie voeren niet vlot met jouw leerlingen, breng dan volgende stellingen aan en laat de leerlingen daarover een standpunt innemen:

- Reclame helpt mensen keuzes maken.
- Reclame doet mensen dingen kopen die ze normaal niet zouden kopen.
- Reclame helpt mensen geld besparen.
- Reclame stelt alles mooier voor dan het eigenlijk is.

Leskern

Bekijk en bespreek de reclameslogan op blz. 26.

De leerlingen voeren dan de opdracht op blz. 26- 27 uit.

De slogan wordt pas echt tof als de leerlingen hem op een groot blad noteren en illustreren!

Extra-opdrachten met horizontale samenhang

Muzische vorming

- Zelf een reclamespot maken

Neem op videoband een aantal televisiereclamespots op.

Laat ze door de leerlingen bekijken en bespreken: waarvoor wordt er reclame gemaakt, op welke manier wordt het product aantrekkelijk voorgesteld, wordt er een slogan gebruikt, is er muziek bij...

Laat de leerlingen in groep zelf een reclamespot 'ontwerpen'. De spot moet inhoudelijk en visueel aantrekkelijk zijn. Misschien kan een liedje het geheel opfleuren...

[Fanmail]

Eindtermen

(Nederlands)

2.1 De leerlingen kunnen (*verwerkingsniveau = beschrijven*) het gepaste taalregister hanteren als ze aan leeftijdgenoten over zichzelf informatie verschaffen.

1.5 De leerlingen kunnen (*verwerkingsniveau = structureren*) de informatie op een persoonlijke en overzichtelijke wijze ordenen bij een uiteenzetting of instructie van de leerkracht.

2.6 De leerlingen kunnen van een behandeld onderwerp of een beleefd voorval een verbale/non- verbale interpretatie brengen, die begrepen wordt door leeftijdgenoten.

4.4 De leerlingen kunnen voor een gekend persoon een verslag schrijven van een verhaal, een gebeurtenis, een informatieve tekst.

6.1 De leerlingen zijn bereid binnen een concrete taalcontext te reflecteren over hoe via taal bepaalde standpunten ingenomen en/of kenbaar worden gemaakt.

(Sociale vaardigheden)

1.2 De leerlingen kunnen in omgang met anderen respect en waardering opbrengen.

Lesinstap

Houd een klassengesprek over idolen.

Wie is jouw idool, waarom bewonder je hem/haar zo erg, heb je hem/haar in levende lijve gezien of ontmoet, verzamel je foto's en/of artikels over jouw idool, hangen er foto's in je kamer, schreef je al eens een fanbrief...?

Leskern

Bespreek eerst de fanmail op blz. 28.

Daarna schrijven de leerlingen een fanbrief naar hun persoonlijk idool. Misschien kan de brief dan ook echt verzonden worden. In dat geval is het aan te raden een gefrankeerde omslag met het adres van de leerling bij te voegen. Dan is de kans op een antwoord misschien groter.

Extra-opdrachten met horizontale samenhang

Taal

- Een spreekbeurt over 'mijn idool'.
- Raadspelletje: welke persoon bedoelen wij?

Iemand verlaat de klas. De anderen spreken af welk beroemd persoon (het idool van één van de klasgenoten) geraden moet worden. Dan mag die ene leerling weer binnenkomen. Aan de hand van vragen moet hij/zij proberen te achterhalen over welke persoon het gaat. De vragen mogen enkel beantwoord worden met ja of nee.

[Het leven van...]

Eindtermen

(Nederlands)

- 1.1 De leerlingen kunnen (*verwerkingsniveau = beschrijven*) de informatie achterhalen in een voor hen bestemde mededeling met betrekking tot het school- en klasgebeuren.
- 1.5 De leerlingen kunnen (*verwerkingsniveau = structureren*) de informatie op een persoonlijke en overzichtelijke wijze ordenen bij een uiteenzetting of instructie van de leerkracht.
- 2.6 De leerlingen kunnen van een behandeld onderwerp of een beleefd voorval een verbale/non- verbale interpretatie brengen, die begrepen wordt door leeftijdgenoten.
- 2.7 De leerlingen kunnen bij een behandeld onderwerp vragen stellen die begrepen en beantwoord kunnen worden door leeftijdgenoten.
- 4.4 De leerlingen kunnen voor een gekend persoon een verslag schrijven van een verhaal, een gebeurtenis, een informatieve tekst.

Lesinstap

Noteer het woord 'evolutie' op het bord. De kinderen bouwen een woordweb op. (Waaraan doet het woord 'evolutie' jullie denken?)

Maak de conclusie dat 'evolutie' te maken heeft met 'tijdsverloop' en dat je bij de beschrijving van een evolutie gebruik moet maken van signaalwoorden die 'tijd' aangeven.

Leskern

Bekijk dan samen de evolutie van de zonnebloem op blz. 30 en de schrijftips op blz. 31. De leerlingen schrijven het levensverhaal van de kikker op. Hun verhaal kan opgefleurd worden met zelfgemaakte tekeningen.

Extra-opdrachten met horizontale samenhang

Wereldoriëntatie

- Zoek informatie over de evolutie van rups tot vlinder
- Gesprek

Hoe denken jullie over de evolutietheorie van de mens? Stamt de mens volgens jullie af van de aap? Wat weten jullie nog over de evolutie van de mens?

Muzische vorming

- Ontwerp jouw mens van de toekomst.

Hoe zien we eruit? Waar leven we: op aarde, onder de grond, in de ruimte, op de oceaanbodem? Wat gebeurt er met ons lichaam? Worden we steeds langer? Wat eten we? Worden onze hoofden groter door groeiende hersenen? Of kleiner? Hoe verplaatsen we ons? Krijgen we kinderen op bestelling: intelligent, knap en vaardig...